

Realizacja konstrukcji żelbetowej Świątyni Opatrzności Bożej

■ **Bernarda Ambroża-Urbane**k, Nowoczesne Budownictwo Inżynieryjne

Historia budowy Świątyni Opatrzności Bożej to tak naprawdę historia wielu pokoleń Polaków. Idea budowy obiektu narodziła się ponad 200 lat temu jako wotum Sejmu Czteroletniego za uchwałą 3 maja 1791 r. Konstytucję. Uroczystej inauguracji na terenie dzisiejszego Ogrodu Botanicznego na Agrykoli w Warszawie dokonał rok później król Stanisław August Poniatowski. Śmiałe plany wskutek wojny z Rosją i późniejszych rozbiorów legły jednak w gruzach. Inicjatywa przodków powróciła wraz z ustaleniami Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej, który 17 marca 1921 r. podjął uchwałę o wypełnieniu zobowiązania Sejmu Czteroletniego i budowie świątyni na Polach Mokotowskich. Wykonanie tej ustawy skutecznie zablokowała II wojna światowa i późniejsza komunistyczna dyktatura. Finalizacji inwestycji podjął się prymas Polski kard. Józef Glemp, który w 1998 r. wraz z Episkopatem Polski i Archidiecezją Warszawską powołał Fundację Budowy Świątyni Opatrzności Bożej. W 1999 r. papież Jan Paweł II poświęcił kamień węgielny pod budowę świątyni, wmurowany w 2002 r. na Polach Wilanowskich. Budowę rozpoczęto na początku 2003 r. Rozpoczęto, bo trwa ona nadal, a jej postępy, a tym samym kolejne karty historii świątyni, możemy śledzić na bieżąco...

Nowoczesna sztuka sakralna

Zlokalizowana na 6 ha gruntu u zbiegu ulic Klimczaka oraz Sobieskiego świątynia, to bez wątpienia jeden z bardziej interesujących obiektów architektonicznych stolicy, który powoli zaczyna wpisywać się w panoramę Warszawy. Autorem projektu są warszawscy architekci – Wojciech i Lech Szymborscy. Jest to obiekt kilkukondygnacyjny, oparty na planie krzyża greckiego z czterema wejściami o wymiarach 84 na 84 m i wysokości 76 m wraz z krzyżem na szczycie świątyni. Na parterze obiektu, w okrągłym wnętrzu przypominającym rzymski Panteon, usytuowana będzie Świątynia

Opatrzności Bożej wraz z kaplicami upamiętniającymi najważniejsze wydarzenia w historii Polski. Nawa główna, mieszcząca 1500 miejsc siedzących, to projekt konstrukcyjny ramowo-płytkowy, wpisany w koło o średnicy 68 m. Bryłę kościoła stanowi 26 kolumn rozmieszczonych kąto. Na poziomie 59,2 m łączą się pochyłe, wewnętrzne słupy kolumn o zmiennym przekroju, dodatkowo sprzężone na wysokości 26,4 m wewnętrznym pierścieniem w kształcie zaokrąglonego trójkąta. Na wysokości 24,1 m, wieńcem obwodowym w kształcie litery L, łączą się pionowe zewnętrzne słupy kolumn o stałym przekroju 80/80 cm.

Bezpośrednio pod świątynią będzie znajdował się Panteon Wielkich Polaków, czyli miejsce pamięci o tych, którzy na stałe weszli do historii narodu polskiego. W czterech kaplicach umieszczonych na planie kwadratu, na dziesięciu ołtarzach, stworzona zostanie panorama historii Polski. Na pierwszym piętrze, czyli na wysokości 26 m, znajdować się będzie muzeum Jana Pawła II oraz muzeum kardynała Stefana Wyszyńskiego. Podpory stropu pod część wystawienniczo-ekspozycyjną tworzą rygle łączące słupy pochyle i wieniec obwodowy słupów zewnętrznych. Parter z pierwszym piętrzem łączą ciągi komunikacyjne – schody i windy wpisane w konstrukcję pylonów zewnętrznych.

Rozmach przestrzenny, jaki cechuje budowany kompleks, trudno porównać do znanych nam budowli tego typu w Polsce. Część sakralna to zaledwie jedna czwarta ogólnej powierzchni obiektu. Pozostałą powierzchnię zajmuje kompleks Świątyni Opatrzności Bożej – rozbudowany architektonicznie zespół „placówek” o charakterze kulturalno-edukacyjnym, którego kubatura wynosi aż 24 tys. m³. Kompleks ten umieszczony jest bezpośrednio nad pierścieniem nawy głównej i nad nawą boczną. Poziom ekspozycyjny, zajmujący 3 tys. m² powierzchni, przeznaczono pod salę audiowizualną, konferencyjno-koncertową, zaplecze techniczne, księgarnię oraz oba muzea. Całość wieńczy taras widokowy, a na wysokości 76 m – kopuła świątyni. Z powodu złożoności koncepcji architektonicznej, a także zróżnicowania funkcji poszczególnych poziomów prace nad realizacją inwestycji podzielono na dwa etapy – pierwszy obejmujący wykonanie części sakralnej i administracyjno-duszpasterskiej, drugi – realizację części muzealno-edukacyjnej.

Wznosząc się ku niebu

Realizację projektu świątyni rozpoczęto na początku 2003 r. Generalny wykonawca robót, gorzowska firma Z. Marciniak SA, w ciągu roku wykonał ponad 3100 m² stropów, 1520 m.b. ścian oraz 90 słupów konstrukcyjnych. Do końca 2007 r. budowę zwieńczono na wysokości 26 m konstrukcją betonowego wieńca usytuowanego nad nawą główną. Wieniec ten połączono 22 kolumnami z 26 przewidzianych w projekcie. Ukończono także prace nad filarami w formie litery V. Dalsza część prac została jednak przerwana z powodu braku funduszy. Zapewnieniem płynności finansowej inwestycji zajęła się specjalnie w tym celu powołana Fundacja Centrum Opatrzności Bożej, której status pozwalał na wyłonienie w trybie przetargu wykonawcy na roboty żelbetowe dla części kulturalno-muzealnej w kompleksie świątyni. Stworzenie fundacji spełniającej wymogi ustawy o zamówieniach publicznych otworzyło drzwi do ubiegania się o wsparcie budowy środkami z budżetu państwa, zwłaszcza że

realizację projektu do stanu surowego zamkniętego oszacowano na kwotę 140–150 mln zł.

W postępowaniu przetargowym w 2008 r. wyłoniono firmę Warbud, która odpowiada za realizację konstrukcji żelbetowej w części kulturalno-muzealnej Świątyni Opatrzności Bożej. Warbud przejął prace na 26. m wysokości, zakończone w 2007 r. przez pierwszego wykonawcę. Nowa firma otworzyła tym samym drugi etap trudnych prac – przede wszystkim z powodu zastosowania w projekcie skomplikowanego zbrojenia i specjalnego deskowania oraz dużych wysokości. Priorytetową kwestią, spędzającą sen z oczu, ciągle jednak okazuje się zabezpieczenie finansowe projektu – to bowiem w obliczu kończących się prac budowlanych przy świątyni może skazać inwestycję na kolejne historyczne oczekiwanie...

WSPÓLPRACA ORAZ ZDJĘCIA: WARBUd SA

